

er dog denne europæiske Lankeudvikling, der har behersket ogsaa vor Udvikling — maa der være Noget, som ikke tilstrækkelig har tilbraget sig vor Opmærksomhed. Særlig er det min fulde Overbevisning, at den Kendsgjerning, jeg fremhævede, om den uhyre Modsigelse mellem Udviklingen i Norge og den tilsyneladende Lankegang i Danmark, maa have en eller anden særegen Grund, som jeg vilde ønske, at man tilstrækkelig kunde forklare mig, thi det ærede Medlem, der afbrød mig i Lørdags, (Frederiksen) forsøgte vel en Forklaring, men jeg tvivler dog paa, at han vil være i Stand til at gennemføre den. Jeg havde ønsket, at han i Dag nærmere havde udtalt sig om dette Spørgsmaal. (Stemmer: Han er her ikke!) Han gjorde den Mening gjældende, at Grunden til Forskjellen var den, at de indirekte Skatter vare Gaardmændenes Indlingskatter, hvorimod de direkte Skatter vare Husmændenes Indlingskatter. Ja, mine Herrer, vil man tage det paa en meget kras Maade og sige, at forsaavidt den direkte Skat ordnes paa den Maade, at de allerfleste Husmænd ingen Skat betale, og at den Skat derfor bliver Husmændenes Indlingskatt, ja saa forstaaer jeg nok denne Fordelsbetragtning, men det skal dog vel ikke være ment paa den Maade. Spørgsmaalet bliver da fremdeles, i hvilken Forstand og hvorledes det med Føje kan siges, at de indirekte Skatter ere Gaardmændenes Indlingskatter. Det er en Sag, der i høi Grad kunde fortjene en nærmere Forklaring; vist er det, at man ordne nu Skatteforholdene, som man vil, saa vil dog den store Mellemklasse, den, der strækker sig langt ned, og den, der gaar høit op, være den, der under alle Forhold, hvilke Skatteformer man saa vælger, yder det rigeligste, det lætteligste Bidrag. De Rige, som man sætter Diet paa, ville selv i rige Lande dog kun give en forholdsmeetsig lidet værdende Del til det store samlede Udbytte, der kun kan komme frem derved, at det er de Mange, som give hver sit mindre Bidrag. Dette kun med Hensyn til den Paaastand, at vi blot ved en Betragtning af den formentlige Fordel hurtig skulde kunne komme til at forstaa Lankebevægelsen i hele Skatteudviklingen i de forskellige europæiske Lande. — Den anden Bemærkning, som jeg ønskede at gjøre, var med Hensyn til den Maade, hvorpaa det ærede Medlem optog et Ord, jeg brugte, og førte det over i en anden Lankeklasse end den, hvori jeg bevægede mig; medens jeg vil føre den tilbage derhen, hvor den hørte hjemme efter mit Foredrags hele Lankegang. Jeg siger til Ordet: „finansiel Ansvarlighed.“ Behøver jeg at sige det ærede Thing, at jeg meget godt veed, hvilken Betydning det Ord: „finansiel Ansvarlighed“ har, at det er et meget omfattende Udtryk, at det ogsaa kan omfatte Spørgsmaalet om Betingelserne for en retfærdig Skattelovgivning? Jeg

skulde dog tro, at der her i Thinget ikke gives et eneste Medlem, som jo veed, at det ikke er noget Nyt, ikke nogen Opdagelse, som behøvede at gøres, for at jeg skulde kunne forstaa det; men det var en særlig Sammenhæng, i hvilken jeg brugte Ordet, en Sammenhæng, i hvilken jeg fastholder og hævder, hvad jeg sagde. Jeg har i mit foregaaende Foredrag med Hensyn til dette Spørgsmaal om Skattelovgivningens Retfærdighed udtrykkelig fremhævet, hvor lidet det Spørgsmaal, hvorledes disse forskellige Skatter virkede i vort Fædreland, var undersøgt, hvor lidet det kunde afgøres om blot Paaastand, ved en ikke begrundet Udtalelse af, hvad Denne eller Hin mente. Men jeg hævdede og jeg hævder Betydningen af en særlig finansiel Ansvarlighedsfølelse i en ganske anden Lankeklasse, nemlig der, hvor der var Spørgsmaal om at afløse sikke faste Indtægter ved andre Indtægter. Jeg hævder vedvarende den Grundsetning, at den Rigsdag, hvori der er en levende finansiel Ansvarlighedsfølelse — thi det Ord „levende“ maa ikke lades upaaagtet — ikke under vore Forhold bør ville friste en Regering ind paa den Vej, at en fast Skat med et bestemt Udbytte erstattes med en Marskatt. Skal denne levende finansielle Ansvarlighedsfølelse fyldestgøres, saa maa der kunne have en vis Tryghedsfølelse, som jo overhovedet er en Betingelse for al rolig Udvikling. Det er det ene Led; den ene Betingelse for al rolig Udvikling er, at der midt under Bevægelsen dog kan være en bestemt Tryghedsfølelse, og for en Rigsdag og for en Regering hører det under vore Forhold med til at vedligeholde den finansielle Tryghedsfølelse, at Udbyttet af Skattelovene, der jo overhovedet ikke kunne forandres ved Finansloven, er lovfæstet, at, som jeg i Lørdags tillod mig at sige, Skattelovene haade med Hensyn til Tiden, for hvilken de gjælde, og det mindste Udbytte, man kan regne paa, have tilbørlig Fasthed. I denne Betydning hævder jeg fremdeles Paastanden om, at naar denne levende Ansvarlighedsfølelse hos os skal finde sit rette Udtryk, da gaar det ikke an, saaledes som man f. Ex. tilføjede ifjor, at erstatte det faste, varige Udbytte af Tolden med en for et enkelt Aar vedtagen Indkomstskatt. Det gaar ligesaa lidet an, mine Herrer, at henvise til, at der ifjor paa Rigsdagen var en almindelig Tilslutning for at aflasse Skibsafgifterne, naar man ikke i det samme Dieblit tilføjer, at der hertil knyttedes en Betingelse, som fyldestgjordes af Thinget, vistnok tilsidst kun med et overmaade lille Flextal, men dog med et Flextal, nemlig en Forhøielse af Brændevinsskatten. Det er i denne Sammenhæng, jeg atter og atter maa hævde, hvad der efter min Overbevisning følger af den finansielle Ansvarlighed.

Da ikke flere begjærede I Ordet, fattedes